

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Summa Jurisprudentiae Sacrae Universae, Seu Jus
Canonicum, Secundum quinque Decretalium Gregorii
Papae IX. Titulos explicatum**

Pichler, Vitus

Bibliopolarum Augustanorum, 1723

VD18 VD18 12190187-ddd

Titulus VI. De Judæis, Sarracenis &c.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98739)

TITULUS VI.

De Judæis, Sarracenis, & eorum
Servis.

SUMMARIUM.

1. 2. Quid intelligatur per Infideles, Judæos, Sarracenos &c.
3. An liceat vel expediat recipere & tolerare Judæos ac Sarracenos.
4. 5. Quæ communicatio cum Judæis permixta vel prohibita sit Christianis.
6. Quid vicissim prohibitum Judæis, inter Christianos toleratis.
7. An Judæi semel recepti possint expelli. Et sub quibus conditionibus recipiantur.
8. Quis Judex sit competens contra Judæos.
9. Quid specialiter prohibitum sit Christianis circa Sarracenos, Turcas &c.
10. 11. An cum his liceat inire sedus.
12. 13. An Judæos, Sarracenos, & alios non baptizatos cogere ad fidem, vel expugnare bellis.
14. 15. An eorum infantes invitis baptizare parentibus.

Sciendum 1. Sicut Simonia adversatur virtuti Religionis, ita eidem & adhuc magis contrariari *Infidelitatem*, quæ veri Cultus Divini fundamentum evertitur & destruitur, nimirum vera in DEum & Christum Fides, & Religio Christiano-Catholica, prout Religio dicitur complexum omnium Fidei supernaturalis articulorum. Quoniam autem ex Infidelibus aliqui omnino negant Christum, seu Messiam, tam venturum quam præsentem, adeoque utrumque Testamentum, tam Vetus, in quo erant Prophetiæ & Figuræ venturi Christi, quam Novum, quod Christum jam præfens promulgavit, uti Gentiles & Ethnici, Turcæ, Tartari, Persæ, Arabes, Africani & Mauri, Aegyptii &c. qui communi nomine vocantur *Pagani*, vel etiam *Sarraceni*, si hoc nomen sumatur genericè. Alii autem credunt quidem in Messiam venturum & Christum promissum, adeoque amplectuntur Vetus Testamentum, Novum verò rejiciunt, inficientes Messiam jam venisse, & expectantes alium, quam Christus sit, quem nos adoramus, & hi sunt *Judæi*, alio nomine *Hebræi*, ab Hebræo sic dicti, cujus familia cultum veri DEI ante Christi adventum semper tenuit, cæteris tribubus, etiam tribu juda, alias præstantiore, à qua *Judæi* appellantur, sæpius in Idololatriam prolapsis. Ac demum alii profitentur quidem Christum jam venisse, eumque adorant suò modò, de cujus adventu & futuro regimine Prophetiæ & Figuras præcelsisse admittunt, adeoque & novum & vetus testamentum agnoscunt, baptizati baptismò, quem Christus suis Asscclis præscripsit, & ad salutem voluit omnino necessarium, interim tamen in uno vel pluribus articulis sufficienter revelatis errorem pertinaciter tenent, & isti dicuntur *Hæretici*. Ideo infidelitas dividitur in *Paganismum*, *Judaismum*, & *Hæresim*. De *Paganis*, qui in hujus tituli Rubrica exprimuntur per *Sarracenos*, & *Judæos* in isto, de *Hæreticis* verò in sequenti Titulo agitur.

Sc. 2. *Sarracenos*, qui se à Sara, Abrahamæ libera uxore profectos esse, & propterea sic appellari persuasum hominibus volunt, licet descendant potius ab Agar, Abrahamæ quidem uxore, sed serva. c. 10. c. 18. h. r. ac propterea *Agareni* potius dicendi, rectius in eò judicio denominari à Sarraca urbe Arabiæ, ut volunt Paul. Amil. l. 7. Franc. Histor. & Vincent. Petrar. 1. Comment. f. 559. n. 4.

Quamvis autem hoc loco Sarraceni complectantur etiam *Paganos*, strictè tamen differunt; quia *Pagani* vocantur, qui verum DEum negantes Idola colunt, Sarraceni verò unum & verum DEum adorant, non tamen baptizati sunt, nec Judæi, ac potissimum adherent Machometi. Per servos Judæorum & Sarracenorum, quæ tertia Rubrica pars est, intelliguntur non tantum vere & strictè dicti, seu mancipia, sed etiam minus strictè accepti, uti sunt famuli, & alii iisdem servientes; cum Jura specialiter prohibeant Christianos servire aut famulari Judæis & Sarracenis. Examinandum nunc est 1. an Principes Catholici in suis territoriis licitè tolerant, vel ad ea admittant Judæos vel Sarracenos. 2. Quæ communicatio Christianis, ubi tolerantur & simul habitant Judæi, cum his prohibita. 3. Quæ ipsis Judæis sint vetita inter Christianos existentibus, & quæ concessa. 4. an pro libitu expelli & ejici semel admissi possint. 5. an ad recipiendam fidem Catholicam compelli. 6. An infantes ipsorum invitis parentibus baptizari.

Dico 1. Licitum absolute est Christianis Principibus in sua territoria recipere Judæos, & tolerare, eorumque ritus & Synagogas. 2. quamvis plerumque non expediat. 3. non tamen recipere Sarracenos seu *Paganos*. 4. quos neque tolerant licitè, si possint expellere. Pars 1. defenditur communiter contra Lymnæum & Wurmserum, ex c. 9. & 13. h. r. atque ex ratione, quia Judæi, eorumque ritus, perpetuum dant testimonium non modò Scripturæ veteris Testamenti, ne Athei vel Pagani & Gentiles (uti olim sece- rant) eam esse primum à Christianis confictam objicere iisdem valeant, utpote clarum testimonium perhibentem de persona, gestis, & miraculis Christi, quibus demonstratur esse promissus in Lege veteri Messias, sed etiam Religionis Christianæ veritati, dum ritus Judæorum tanquam figuræ confirmant veritatem Evangelicam tanquam figuratum. Accedit praxis, non modò Christianorum Principum, & aliorum Regalia ab Imperatore Catholico obtinentium, sed etiam Summi Pontificis in Urbe Romana perpetuò Judæos tolerantis; DEIque providentia, propter dictas causas Judæos non omnino eliminari volentis, ut inlinuat S. August. contra Faustum c. 23. ubique autem dispersi sine Rege & Templo, atque premi & contemni tanquam

tanquam profugos super terram, ut exemplum Divinæ vindictæ, detestandam Judæorum, qui olim fuit populus electus, ingrati tudinem ulciscens constanter ante oculos habeamus. Pars 2. suadetur inde, quod Judæi quotidie soleant Christo maledicere, & horrendas in eum blasphemias effundere, Christianos autem insatiabili odio prosequantur, eisque plurimum noceant per usuras iniquissimas, fraudesque innumeras &c. ac alia nefanda crimina, præsertim crudelitatem in infantes Christianorum, ubi possunt, exercent. Unde merito laudantur Serenissimi Bavarie Principes, quod Judæos non tolerant, & alii plures. Et, ubi actu non sunt, propter similes causas vix licite recipiuntur de novo, eo quod finis, propter quem tolerari posse diximus, sufficienter jam obtineatur per actu jam existentes in quibusdam locis, multiplicari autem eos noceat Reipublicæ & Religioni plurimum. Videantur terribilia Judæorum scelera, & gravissima, quæ Reipublicæ inferunt, damna apud Pignatelli *to. 5. consult. 14.* Majolum *to. 3. dier. canicul. Colloq. 1.* & Speidelium in *Speculo Juridico-Politico. V.* Juden/ ubi etiam legere est, quomodo Judæi jurare soleant ac debeant, & quales maledictionis pœnas singulæ eorum tribus, ac exinde descendentes sustinere debeant. Pars 3. & 4. probatur ex eo, quod rationes illæ, propter quas Judæos absolute recipi & tolerari posse asseruimus, non pugnent apud Sarracenos & Paganos: ubi autem nulla est utilitas, sed gravium Religionis & Fidelium damnorum constans & certum periculum, utique Infideles nec licite tolerantur (minus recipiuntur) si vires ad eos expellendos suppetant; cum ipsa infidelitas sit gravissimum crimen, & ex hoc alia innumera pullulent, ac pericula perversionis fidelium. Oppones: si Judæi blasphemare Christum & Sanctos ejus non cessent, Christianos autem usuris & fraudibus ita emungant, aliæque gravissima scelera patrent, utique non poterunt licite tolerari. R. Ex hoc plus non probatur, quàm ut legibus tanquam fræno coercantur & pœnis, ne quid moliantur adversus Christum, Religionemque Christianam, & adversus fideles, eis nocendo &c. saltem exterius; odium enim internum & occultas blasphemias, quas etiam non tolerati vel non recepti non omitterent, impedire in potestate humana non est. Item probatur, eos, ubi nondum existunt, recipi non debere, nec facile absque peccato posse.

4. Dico 2. Illa communicatio cum Judæis, ubi tolerantur, prohibita est Christianis, quæ fit in sacris; in politicis verò, ex qua propter familiaritatem cum iis oritur periculum perversionis & scandali, aut vilipensio Christianæ Religionis. Unde juxta communem Doctorum, fundatam tum in Jure Naturali, tum in *can. 67. d. 1. de Consecr. can. 12. 13. 14. caus. 28. q. 1. c. 3. 5. 7. 8. 18. h. r. l. 7. 11. C. eod.* Christianis prohibetur sequentia. 1. exercere ritus, vel vesci

azymis Judæorum, aut synagogas ingredi tempore, quo superstitionas ceremonias exercent; si fiat absque justa causa, peccatum veniale non excedit, secluso perverisionis aut approbationis periculo. 2. Judæos admittre ad participationem Sacramentorum, & ad Sacrificium Missæ Catholicorum. 3. permittere, ut Judæi exercent suos ritus publice, aut in Fidei Christianæ contemptum. 4. ut ædificent novas Synagogas, aut antiquas redigant in formam augustioris; nec licet operam conferre in iis restaurandis, quamvis permitti possit, ut restaurent antiquas, & collapsas reparent juxta pristinam formam. 5. cum Judæis habitare in iisdem ædibus. 6. eodem cum ipsis balneo uti. 7. Medicos vel Chyrurgos Judæos, vel pharmacæ ab ipsis præparata, aut applicata, adhibere. 8. adire eorum convivia, nuptias, ludos, choreas, vel illos invitare ad convivia &c. 9. lactare aut nutrire illorum liberos saltem intra domos Judæorum, nisi alia incurrerent periculum vitæ. 10. officium publicum aut jurisdictionem in Christianis concedere, aut illis servire vel famulari, probabilius etiam, licet id non fiat diu vel frequenter, aut extra illorum domus; quia non decet, ut filii Libere, qui sunt Christiani, subsint, serviant, vel famulentur filiis Ancillæ, qui sunt Judæi. *l. 13. h. r.* Neque vicissim licet Judæos habere famulos intra proprias ædes & cum familiaritate continua. Prohibitum tamen Christianis non est operas suas locare Judæis, sive intra sive extra domum, si Judæi sint absentes, v. g. ædificium aliquod in eorum utilitatem extruendo &c. vel locare res suas, v. g. equos, currus &c. tamen si Judæus quandoque veniat ad inspiciendum ædificium &c. imò etiam colere agros Judæorum, ubi agros & bona immobilia possidere permittuntur, instar colonorum, vel etiam servorum adscriptitiorum; quia hæc servitus respicit potius fundum, cui adscriptitii vel originarii servi aut coloni adscripti sunt, quàm personam. Barb. in *c. 2. h. r. n. 1.* cum Abb. Jo. Andr. Felino &c.

Advertendum tamen 1. ea, quæ Christianis prohibita jure Positivo esse diximus ex causa familiaritatis nimie, iisdem licere, quando illa abest, ut si casu conveniant in convivio, vel balneo, ubi sunt Judæi, aut si magna utilitas vel necessitas, sive corporalis sive spiritualis, aliud suadeat vel possit; quare culpandus non est, qui utitur Judæo Medico, si alius curando morbo idoneus non habetur, vel fame adactus cum Judæo manducat, vel cum illo familiariter agit sub spe illum convertendi &c. 2. illa ipsa, quæ ob dictam causam jure Positivo vetita sunt, non esse vetita respectu Sarracenorum vel aliorum Infidelium, excepta cohabitatione, & servitio in eorum domibus; quia in *c. 5. h. r.* extensio ad Sarracenos fit tantum in his duobus casibus. 3. non semper esse peccatum grave cum Judæis con-

municare in calibus prohibitis, sed tunc tantum, quando familiaritas est valde frequens & quasi continua; quando dignitati Fidei notabiliter præjudicatur, v. g. per famulatum in quibusvis ministeriis, vel diuturnum; aut per tolerantiam in officiis publicis; quando inde oritur grave scandalum & periculum perversionis, vel contemptus Religionis Catholicæ; quando communicatur in superstitionis ritibus, vel participatione Sacramentorum.

6 Dico 3. Judæis e contra inter Christianos toleratis prohibitum est 1. Christianos habere pro mancipiis. 2. aliquid capere ex testamento, siue hæreditas sit, siue legatum; quod & de aliis infidelibus procedit. 3. ostia & fenestras in die Parasceves habere apertas, imò totâ hebdomadâ sanctâ prodire in publicum. 4. vestitum omnino similem cum Christianis adhiberi sine signo, quo discernantur, uti est flavus pileus, flavæ fimbriæ in pileo, vel alia parte vestis &c. vel absque certo instrumento, v. g. clavo aut annulo flavo, ex quo dignoscantur, incedere. c. 4. §. 15. h. t. l. 1. C. eod. &c. Sed ultima duo in Germania passim dissimulantur. 5. emere res furtivas; quas, licet furtivas esse ignoraverint, si emanant, & deprehendantur, restituere debent. 6. pignora sub lege commissoria accipere, vel sine judiciali autoritate distrahere. 7. actiones & jura sua contra Christianos alii Christiano cedere, vel vendere. 8. violare leges, statuta, & consuetudines in loco, ubi sunt, receptas: quare nec ultras ultra §. pro 100. accipere possunt. *Policey-Ordnung zu Frankfurt* de anno 1577. &c. l. 8. C. h. t. Knipschild de Nobil. l. 3. c. 18. à n. 36. Vicissim gaudent jure Civitatis, & Civium privilegii, ita ut nec in persona nec in bonis offendi possint. l. 8. l. 12. l. 14. C. & c. 9. §. fin. h. t. Sed non aliter gaudent, nisi juxta conventionem & pacta cum ipsis inita tunc, quando sunt in aliquo loco recepti. Unde

7 Dico 4. Judæi semel in territorium vel protectionem recepti non possunt pro libitu expelli, si pacifice & juxta leges sibi præscriptas vivant. 2. possunt tamen ejici, si conditiones, secundum quas recepti sunt, non servant, vel aliàs per sua flagitia se redant indignos factâ sibi gratiâ. Communis quoad utrumque membrum. *Primum* eruitur ex l. 14. cit. & exigi Jus Naturale, vi cujus fides aliquando justè data servari debet etiam Judæo vel Gentili. arg. l. 5. C. de O. & A. *Secundum* sumitur ex l. 11. l. 14. l. 16. l. 18. C. h. t. & Nov. 146. in fin. cum frangenti fidem fides frangatur eidem. Consonat praxis; cum sæpe ex multis provinciis fuerint expulsi Judæi, gravissimis etiam suppliciis affecti, præsertim circa annum 1348. quo tempore ob pestem univerſalem, cujus causa propter fontes venenò infectos in Judæos meritò collata fuit, per totam ferè Germaniam flammis, aliisque suppliciis absumpti sunt. Conferatur Sebast. Francken in der Rapsen

Lib. V. R. P. VIII Pichler.

und Welt. Historien fol. 197. seqq. Lehman in der Speyrischen Chronick. lib. 5. c. 52. & Marquard. de Sufann. tract. de Juda. p. 1. c. 7. Sed quæ sunt conditiones, sub quibus recipi solent Judæi, & quibus non observatis rectè iterum ejiciuntur, vel alias graviter puniuntur? R. plerumque sequentes. 1. ut a blasphemis, contumeliis, & maledictis in DEum & Christum sibi temperent. 2. ne quid dicant vel faciant in contemptum Religionis aut Fidei Christianæ. 3. ne Christianos turbent in cultu Divino, aut ipsis molestiam creent, in hebdomada Sancta non prodeant in publicum, in die Parasceves aperta ostia vel fenestras non habeant &c. 4. ne ultras exerceant immoderatas, aut fraudibus Christianos emungant. 5. ne res Christianorum furentur ipsi, nec a furibus illas cœmant. 6. ne Christianorum quemquam ad suam superstitionem seducere præsumant. 7. sed modestè absque illius offensione & injuria vivant. Speidelius v. Juden §. conditiones.

Quæres, quis sit Judex adversus Judæos delinquentes? R. si delictum cedat in contemptum Catholicæ Religionis, Judex est Inquisitionis officium, vel, ubi Inquisitio non est, uti in Germania, Episcopus. *Constit. Gregorii XIII. 70.* quæ incipit *Antiqua*. In aliis delictis est Judex territorialis Laicus; cum Judæi non subint jurisdictioni Ecclesiasticæ. c. 14. h. t. ubi habetur etiam, si Judex Sæcularis omitteret punire Judæos delinquentes, per Censuras omnibus Christianis interdicendum esse à Judice Ecclesiastico, ne cum Judæis commercia tractent, donec satisfecerint Judæi. Ex Judæis autem ipsis nullus potest esse Judex; cum jura eos esse voluerint jurisdictionis incapaces.

Dico 5. Circa Sarracenos specialiter sub gravissimis poenis prohibitum est utroque jure, ne Christiani ad illos arma deferant, aut alia, quæ servire possunt ad bellum contra Christianos gerendum, siue pacis siue belli tempore: item ne consiliò vel auxiliò eosdem juvent: belli autem tempore prohibentur etiam ad eos deferre alias quoque merces. c. 6. l. 11. l. 12. l. 17. *Extrav. 1. int. com. Extrav. un. Joan. XXII. h. t. l. fin. C. Quæ res exportari. l. 25. C. de Penis.* Dixi 1. Circa Sarracenos, nempe generaliter acceptos, puta Turcas, Paganos, Ethnicos, Judæos. Quibus Bulla Cœnæ casu 7. etiam adjunxit Hæreticos, ne ad hos quoque deferantur bellica instrumenta, aliæque hujusmodi, quibus Catholicos impugnent, excommunicans quoque illos, qui de rebus Christiana Reipublica concernentibus in Christianorum perniciem & damnum ipsos Turcas & Christiana Religionis inimicos, nec non Hæreticos, in damnum Catholica Religionis certiores faciunt, illisque ad id auxilium, consilium, vel favorem quomodolibet præstant &c. O! si saluberrima hæc constitutio semper fuisset observata hucusque, quam paucos videre esset in Germania hæreticos! Dixi 2. sub gravissimis poenis, quæ de Jure Canonico sunt excommunicatio latæ senten-

H h

tia,

tix, ac reservata Summo Pontifici post Bulam Cœnæ, privatio rerum, servitus, si tales à quopiam Christiano capiantur, infamia, inhabilitas ad testandum, & quoscunque actus legitimos. *Extrav. 1. cit. &c.* De Jure Civili autem confiscatio bonorum & capitale supplicium. Dixi 3. *Arma, aut alia*, scilicet materialia, quæ ad belli apparatus faciunt; adeoque prohibitum est non tantum deferre arma ipsa, uti hastas, gladios, sagittas, sclopos, tormenta, & pilas, quæ ex tormentis bellicis ejiciuntur, sed etiam ferrum, chalybem, plumbum, stannum, vel alia metalla, lignamina, seu ligna, ex quibus fieri possunt triremes, navigia, aut alix machinæ bellicæ, item prohibitum est in galëis seu triremibus, & piraticis Sarracenorum navibus regimen & curam gubernationis exercere.

10 Quæres, an Christianis liceat inire fœdus cum Sarracenis, Paganis, aut aliis Infidelibus, ut horum auxiliis utantur in bello contra Christianos & fideles? Quamvis absolute possit esse licitum, quando bellum gerunt justum, nec habere possunt auxilium à Christianis; præctice tamen nunquam, si à Christianis possint habere auxilia sufficientia; & ferè nunquam, licet his destituti sint. *Sanch. l. 2. Mor. c. 31. n. 24. Correa in Idea Consil. d. 6. à n. 1415. P. Schmalzgr. h. t. n. 50.* mediantes inter DD. quorum aliqui cum Abb. & Farin. absolute concedunt, alii cum Reinking & König negant. Pars prior probatur ab exemplis Abrahæ, Davidis, Machabæorum, qui fœdera inierunt cum Gentilibus, & ex ratione, quia si tale fœdus non noceat Religioni Christianæ, nihil est, cur non liceat adhibere Gentiles ad sui defensionem, vel jurium suorum consecutionem in bello, sicut licet uti ministeriis animalium ad hunc finem. Posterior pars inde colligitur, quod, si auxilia à fidelibus haberi possint, non observetur moderamen inculpatae tutelæ, si ex Gentilibus petantur contra prohibitionem S. Scripturæ *Exodi 23. ibi: non inibis cum eis fœdus. & 2. Cor. 6. v. 14. nolite jugum ducere cum Infidelibus &c.* quæ conventio Christi ad Belial? aut? quæ pars Fideli cum Infideli? Dein rarissime in praxi abest ab hujusmodi fœdere periculum Religionis Catholicæ, perversionis Catholicorum, scandali, propagandæ Infidelitatis &c. ideo ferè nunquam in praxi licitum erit tale fœdus. Quæ incommoda & damna Religionis, vel pericula ubi adsunt, Jus Naturale prohibet cum Paganis & Infidelibus (idem dicunt de fœdere cum Hæreticis in *Tit. seqq.*) tam arctè conjungi, licet alias bellum foret justum, & absque tali fœdere integram provinciam deberet aliquis amittere, ad quam jus habet; cum præferendum sit bonum Religionis, & cultus DEI, bono privato, & temporali.

11 Oppones cum Politicis, quos Statistas vocant, 1. Unusquisque id facit jure, quod ad necessariam sui tutelam facit: ergo jure implorat Princeps Christianus auxilium Infidelium, saltem in bello defensivo. 2. Fi-

deles possunt ferre suppetias Infidelibus in bello justo, uti fecit S. Mauritius, & Georgius &c. à nemine propterea reprehendi; ergo etiam vicissim Infideles possunt vocari in auxilium à Fidelibus. *R. ad 1. Dist. Antec.* nisi aliunde prohibeatur Jure Naturali, Divino, aut Humano. *C. Antec.* si aliunde prohibeatur, uti prohibetur defecto talis fœdus juxta dicta. *N. Antec. & Conf. Ad 2. N. Conf. & parit.* Illud prius nec Jure Naturali aut Divino, nec Humano prohibitum, imò sub præcepto est D. Pauli, subditos parere volentis Principibus, etiam Ethnicis, ad *Titum c. 3.* Posterius autem non modo Jure Naturali & Divino, ubi aliquod vertitur Religionis periculum &c. sed etiam Humano *can. 94. caus. 11. q. 3.* prohibitum est, nempe Christiani juvent Infideles contra Christianos.

Dico 6. Judæi, Sarraceni, aut alii Infideles per se & directè cogi non possunt ad suscipiendum baptismum & Religionem Christianam. 2. Licet probabiliter contra ipsius bellum moveatur licite ob Idololatriam, & alia peccata contra Jus Divinum ac Naturale ab ipsis committi solita, saltem accedente consensu Summi Pontificis. Pars prior constat ex *can. 3. §. d. 45. c. 9. h. t.* ubi expressè prohibetur. Accedit ratio; quia jus cogendi ad Fidem, quæ libera voluntatis est, non habet, qui jurisdictione caret: sed nec Ecclesia habet jurisdictionem in Infidelibus juxta illud Pauli *1. Cor. 5. quid mihi de iis, qui foris sunt, judicare?* Nec Principes Sæculares, quia horum jurisdictio non se extendit ad spiritualia, utpote tendens ad finem & felicitatem præcisè temporalem Reipublicæ. Per accidens tamen cogi possunt, si nempe resistent prædicationi Evangelii à Christo præceptæ per totum Mundum; tunc enim propter injuriam, quam Evangelio & Christi præcepto inferunt, rectè expugnantur etiam bello, & coguntur à Principibus Christianis, ad id jurisdictionem obtinentibus ab Ecclesia, in cujus potestate est injuriam Evangelio & DEO illatam persequi & tollere. Item cogi possunt indirectè, nimirum negando ipsi habitationem inter Christianos, nisi se convertant, tractando eos rigide (non tamen injustè) scilicet secundum rigorem à non convertis exigendo tributa &c. debita convertis autem remittendo, item non permitiendo supersticiosos illorum ritus, vel Mystas eorum excludendo, vel compellendo territorialiter subjectos ad audiendam prædicationem Fidei &c. Posterior pars, quam contra Molin. & communiorum tenent Mairon. Alph. à Castro, & admodum probabilem censet P. Engel *h. t. n. 9.* probatur sic: licitum est habenti jurisdictionem vindicare injuriam homini illatam: ergo à fortiori etiam licebit Principibus Christianis vindicare injurias DEO illatas vel inferendas per Idololatriam, vel alia peccata contra Jus Naturale aut Divinum, si habeant jurisdictionem: atqui habent à Pontifice con-

sentiente, cujus est tueri Jus Divinum & Naturale, & cui ratione delicti competit jurisdictio in omnes, qui violant dicta Jura. Et ideo Israëlita olim rectè ob solam Infidelitatem bellò expugnabant multos Infideles. Item hoc modo excusantur Hispani & Lusitani, qui sine alia causa invaserunt & occuparunt in America terras Infidelium.

13 Oppones 1. Christum ad Ecclesiam invitans omnes dixit, *compelle intrare*: ergo Infideles compelli ad Fidem est vel mandatum vel consilium Christi: ergo justè compelluntur. 2. In *can. 4. caus. 23. q. 6.* Gregorius Papa mandavit Episcopo, ut quemdam suum subditum infidelem, Rusticum nomine, impositione oneris ad DEum venire cogat. Et *l. fin. c. de Pagan.* baptizari renuentes jubentur puniri confiscatione bonorum & exiliò: ergo compulsio Infidelium ad fidem est conformis utrique Juri Humano. 3. Imò & Naturali ac Divino; quia Infideles obligantur Naturali & Divina Legge ad recipiendum baptismum, & fidem sibi sufficienter propositam. 4. felix dicitur necessitas, quæ compellit ad meliora: ergo non fit injuria, sed gratia, Infidelibus, si per compulsionem promoveantur ad felicitatem suam. 5. magnis laudibus extolluntur passim Reges Hispaniarum, Ferdinandus & Isabella, quòd ex Regnis suis ad 40000. Judæorum & Sarracenorum, nolentium se convertere ad Fidem Catholicam, ejecerint: ergo laudabile est cogere ad Fidem Infideles, & quidem directè intendendo conversionem per poenas inflictas. 6. Hæretici directè possunt cogi ad Fidem: ergo & Infideles, seu nunquam baptizati. 7. Juxta nos possunt Fideles expugnari propter Idololatriam, & cogi ad observantiam Legis Naturalis ac Divinæ: sed hoc est cogi ad Fidem: ergo. 8. ad 1. Per illos, quos compelli ad Ecclesiam Christus voluit, vel intelliguntur Hæretici, qui ad revertendum omnino rectè coguntur, vel per tò *compelle* intellexit non vim physicam, sed moralem, quæ consistit in efficacia prædicationis, vel in signis veræ Ecclesiæ potenter propositis, aut miraculis. Ad 2. Illa Jura solum denotant coactionem indirectam, quæ onera, aliàs quidem justa, rigorosè imponuntur se convertere nolentibus, vel poena confiscationis aut exilii aliis delictis promerita non remittitur, bene tamen convertis; quo modo conciliantur cum Juribus coactionem Infidelium clarè prohibentibus. Ad 3. licet obligentur amplecti Fidem sibi sufficienter propositam, ad eandem tamen cogi nequeunt per se à jurisdictione non habente, nisi nempe resisterent vel impedirent prædicationem veræ Fidei. Ad 4. Illud axioma, quo vocatur *felix necessitas quæ ad meliora compellit*, vel intelligendum est de necessitate, quæ à causa non libera provenit, vel quæ provenit à causa quidem libera, sed justè & absque injuria: at absque injuria non coguntur Infideles ad felicitatem veræ Religio-

Lib. V. R. P. Viti Pickler.

nis ab eo, qui jurisdictione destitutus est. Ad 5. *N. Conf. & suppositum Antecedenti*, quòd Ferdinandus & Isabella propter Infidelitatem præcisè expulerint Judæos & Sarracenos; nam expulerunt vel propter illorum periculosam Fidelibus conversationem, ac Reipublicæ perniciosas machinationes, propter quas causas recepti semel Judæi rectè ubique expelluntur, vel propterea, quòd bellò superati evaserint servi, & sic ad arbitrium Victoris spoliari bonis, aut omnino expelli potuerint. Ad 6. *N. Conf.* quia in Hæreticos, utpote per Baptismum Ecclesiæ subiectos datur jurisdictio, saltem apud Prælatos Ecclesiæ, qui eam per Principes sæculares rectè exercent compellentes ad revertendum. In Infideles autem nulla datur jurisdictio directæ & per se. Ad 7. *N. Min.* vel *dist.* hoc est cogi indirectè ad Fidem. *C. Min.* directè. *N. Min.* Vindicare bellò & supplicis injuriam, quæ DEO infertur per Idololatriam & transgressionem legum Divinarum & Naturalium licet Pontifici per Principes etiam Sæculares, utpote cui ratione delicti à DEO data est in Infideles jurisdictio; per hoc tamen isti non directè coguntur ad Fidem, licet justè puniantur propterea, & se fortè convertant ad evitanda mala, quæ justè infliguntur.

Dico 7. Judæorum & Paganorum infantes probabiliter baptizantur licitè, invitatis eorum parentibus, saltem si spes sit, quòd religiosè sint educandi, vel si Princeps, cui parentes sunt subditi, id faceret. Scotus in 4. d. 4. q. 9. & communiter alii contra communem aliorum cum S. Thoma 2. 2. q. 10. a. 12. Probatur: Christus *Matth. 28.* præcepit universaliter baptizari omnes, dicens, *docere omnes gentes baptizantes eos &c.* sed contra hoc Christi præceptum non possunt justè esse invitati Infideles, ne infantes sui possint baptizari; & Christi præceptum prævalet, imò extinguit jus & potestatem parentum, liberorum suorum baptismum se opponentium; cum & ipsi tenerentur suscipere Baptismum, ac procurare apud liberos suos, consequenter tenentur etiam permittere, ut baptizentur liberi: ergo licitè baptizantur etiam invitatis parentibus. Dixi 1. *infantes*, qui nimirum carent adhuc usu rationis; nam hac præditi, si vellent, baptizari licitè possent invitatis parentibus, uti factentur omnes; cum liberi in negotio salutis non dependeant à parentibus. 2. *licitè*, omnes enim concedunt, eos validè baptizari. 3. *invitis parentibus*, nempe ambobus; si enim alteruter consentiret in Baptismum, sive mater sive pater, licitè baptizari facile iterum convenit inter Doctores: sicut &, si proles sit in articulo mortis constituta, vel à parentibus separata ita, ut ad hos non facile sit deinceps perventura, item si parentes essent justò bellò capti. 4. *saltem si spes sit, quòd religiosè sint educandi*, & sine manifesto periculo, ne postea à parentibus seducti redeant ad infidelitatem; quòd periculum tamen abesse potest, licet apud parentes relinquuntur, uti videbimus, vel saltem compensari bono majori,

H h 2

majori,

majori, & quidem ordinariè. Ita speculative satis probabiliter; interim in praxi semper contrarium fuisse observatum, notat & inculcat S. Thomas *lo. cit.*

15 Oppones 1. Liberi Infidelium, qui ante usum rationis baptizantur invitis parentibus; vel post Baptismum auferuntur parentibus? & istis fit injuria, utpote ex Jure Naturali habentibus potestatem patriam in dictos liberos: vel relinquuntur apud parentes? & fit injuria Baptismo, cum tales liberi certissimo perversionis & apostasie periculo exponerentur: ergo licitè non baptizantur. 2. Parentes Infideles licitè resistunt baptismo suorum liberorum, si bona fide ignorent veritatem Catholicæ Religionis: sed ordinariè hanc ignorant: ergo resistunt licitè: ergo, qui licitè se opponentibus adversantur, & eorum liberos baptizant, agunt illicitè. 3. ad 1. *N. Ant.* quoad utrumque membrum. Nec enim fit injuria parentibus, cum illorum jus & patria potestas nequeat prevalere præcepto Divino, quod vult omnes baptizari, & juri, quod habent liberi ad salutem æternam, DEOque majus jus competat, quàm parentibus in liberos. An dices, fieri injuriam parentibus Christianis, si isti ex malitia vel ignorantia nollent baptizari suos liberos, si tamen eis invitis baptizarentur? Certè jus eorum & potestas patria ad hunc casum se non extendit. An dices, injuriam fieri parentibus Infidelibus, si liberos suos alere nollent, vel vitæ periculo objicerent, si quis illos invitis parentibus eriperet aleretque, vel liberaret à vitæ periculo? Cur ergo dicas injuriam ipsis fieri, si invitis liberi eriperentur, ut vitam spiritualemente consecuti evaderent periculum salutis æternæ? Neque fit injuria Baptismi Sacramento, licet relinquuntur liberi parentibus infidelibus, sicut non fit injuria Sacramento Pœnitentiæ, si absolvatur constitutus in periculo relabendi, si hoc periculum moraliter vel physice auferri nequeat. Deinde si liberi relinquuntur parentibus Infidelibus usque ad usum rationis tantum, intra quod tempus multos contingit emori, & postea eripiantur, uti justè possunt, utpote jam subiecti Ecclesiæ potestati, & obligati parere Ecclesiæ, non parentibus, in causa suæ salutis, tunc cessat periculum perversionis, vel saltem hac via cessaturum sperari potest. Adde, quòd etiam relictì apud parentes abstinere possint ab omni peccato gravi contra Jus Naturale: quo casu æternum salvabuntur propter Baptismum susceptum, quem si non suscepissent, salutem supernaturalem consequerentur nunquam. Ad 2. *N. Ma.* quamvis enim parentes, Baptismo filiorum resistentes, non semper peccent formaliter (quod tamen quandoque falsum est, si Judæi vel alii Infideles parentes vivant inter Christianos) re ipsa tamen nullum habent jus resistendi, consequenter ipsis revera non fit injuria: cum Jus Naturale non possit sibi contrariari, & cum jus liberorum ad Baptismum

tanquam ad medium salutis necessarium, atque præceptum Divinum, vi cuius omnes baptizari debent, & nemo à Baptismo impediri, prævaleant, imò jus parentum tanquam minus extinguant.

TITULUS VII.

De Hæreticis.

SUMMARIUM.

1. Quid sit Hæresis: & quis Hæreticus.
2. Quis formalis & Materialis: Externus & Internus: Toleratus & non-Toleratus.
3. 4. Quinam Credentes, Receptatores, Defensores, & Fautores Hæreticorum. Qua cautela Juris adversus Hæresin, ubi de Inquisitione Sacra.
5. Qua sint pena spirituales & Canonica:
6. Qua temporales in Hæreticos, eorumque Ordines &c. statuta. Et an temporales in Germania habeant locum.
7. 8. Legere, retinere &c. libros Hæreticorum, in quibus, & sub qua pena prohibentur.
9. Quales libri prohibeantur in Indice librorum prohibitorum.
10. Et qua circa hunc notanda.
11. Disputare cum Hæretico an prohibetur, & quomodo disputandum. remissive.
12. An liceat communicare cum Hæretico.
13. An eos recipere vel tolerare concessio domicilii.
14. An eisdem servanda fides data.
15. An cum ipsis inire sedes, præsertim contra Catholicos. remissive.
16. 17. Quis sit Index in causa Hæresis.
18. 19. Quis ab eadem possit absolvere.
20. 21. 22. An potestas absolvendi, Episcopis in Tridentino concessa, sit revocata per Bullam Censuram.
23. seqq. Modus disputandi cum Hæreticis.

Sciendum 1. Hæresim, quæ constituit etiam Infidelitatis speciem, à Paganismo & Judaismo distinctam, cum S. Thoma 2. 2. q. 11. a. 1 & 2. communiter definitur in hunc sensum: est error voluntarius, quem homo baptizatus pertinaciter tenet contra aliquam veritatem fidei Catholicæ. Igitur ad omnem hæresim formalem, & non merè materiale, requiritur 1. error in intellectu circa aliquam hdei veritatem, seu judicium erroneum. 2. pertinacia in voluntate, consistens in eo, quod quis errorem circa veritatem fidei sufficienter sibi propositam, & quam scit ab Universalis Ecclesiæ tueri tanquam revelatam vel in Scripturis, vel ab Ecclesiâ pro fidei articulo definitam, amplectitur, & sic suum iudicium præfert iudicio universalis Ecclesiæ Christianæ, quæ est columna veritatis, ac infallibilis in credendo, & proponendo fidei articulos. 3. præviis baptismus, saltem in ordine ad forum externum, qui enim baptizatus non est, ad Paganos vel Judæos pertinet. Unde infertur, Hæreticum esse qui baptizatus habet vel tueri voluntarie ac pertinaciter errorem contra aliquam fidei Catholicæ.